

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 443 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

30. december 2002

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 6. november 2002 (Alm. del – bilag 180) vedlægges Statsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 21.

P. H. Olsen

Statsminister Anders Fogh Rasmussens svar på spørgsmål 21 (Alm. del – bilag 180) stillet af Folketingets Europaudvalg den 6. november 2002.

Spørgsmål:

”Statsministeren bedes – som lovet på Europaudvalgets møde onsdag den 23. oktober 2002 – sende et opdateret statusnotat om de overgangsperioder, der er aftalt som led i EU’s udvidelsesforhandlinger med de kandidatlande, der ventes at kunne afslutte forhandlingerne inden udgangen af 2002 samt et notat om de foreslåede sikkerhedsmekanismer sammenlignet med tidligere udvidelser.”

Svar:

./. Der henvises til vedlagte 2 notater fra Udenrigsministeriet.

NOTAT

UDENRIGSMINISTERIET

Nordgruppen

Til:	Folketingets Europaudvalg	J.nr.:	N.UDV, 400.E.9.CE.1.
CC:		Bilag:	
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	20. december 2002
Emne:	Overgangsperioder der er aftalt som led i EU's udvidelsesforhandlinger med de 10 lande, der afsluttede forhandlinger på DER/København.		

EU's samlede regelsæt er opdelt i 31 forhandlingskapitler. Udgangspunktet for tiltrædelse af EU er, at de nye medlemslande overtager hele EU's regelsæt, idet der dog er mulighed for at forhandle om overgangsperioder. Overgangsperioder skal være tidsbegrænsede, af begrænset rækkevidde og ledsages af en plan med klart definerede etaper for gennemførelsen af EU-reglerne. Følgende kan oplyses om aftalte overgangsordninger for enkelte kapitler.

1. Varenes frie bevægelighed

Der er aftalt overgangsordninger på mellem to og fem år for Litauen, Polen, Slovenien, Cypern og Malta vedrørende fornyelse af markedsføringsstilladelser for medicin. Herudover har Polen fået en 2-årig overgangsordning for anvendelse af eksisterende polske licenser for medicinsk udstyr.

2. Personers frie bevægelighed

Kandidatlandene har accepteret en såkaldt 2+3+2 overgangsordning (omfatter ikke Cypern og Malta) for adgang til de nuværende EU-landes arbejdsmarkeder. Ordningen indebærer, at de nuværende EU-lande i to år opretholder nuværende regler for borgere fra kandidatlandene. Det enkelte nuværende EU-land kan herefter beslutte, om man vil forlænge overgangsordningen først i tre år og derefter i yderligere to år. Ordningen giver mulighed for, at nuværende EU-lande kan iværksætte nationale liberaliseringer af arbejdsmarkedet fra tiltrædelsen eller i løbet af overgangsperioden. Danmark har, ligesom Sverige, Irland, UK og Holland (samt Norge og Island som led i EØS-aftalen), besluttet at åbne arbejdsmarkedet fra tidspunktet for de enkelte landes optagelse i EU. Overgangsperioden er gensidig, således at de kommende medlemslande har tilsvarende mulighed for at vente med at åbne deres respektive arbejdsmarkeder. Malta har opnået en syv-årig periode, indenfor hvilken en sikkerhedsmekanisme kan finde anvendelse, hvis det er nødvendigt på grund af udvidelsens konsekvenser på arbejdsmarkedet.

3. Tjenesteydelseernes frie bevægelighed

Der er aftalt en række overgangsordninger på mellem et og fem år vedrørende krav til visse kreditinstitutter (Cypern, Ungarn, Letland, Litauen og Polen), investorgarantiordninger (Estland, Ungarn, Letland, Litauen og Slovakiet), indskudsgarantiordninger (Estland, Letland Litauen og Slovenien) og startkapital (Slovenien).

4. Kapitalens frie bevægelighed

Alle kandidatlande (undtagen Slovenien) er blevet indrømmet overgangsordninger på mellem fem og 12 år for liberalisering af kapitalbevægelser, herunder vedr. udlændinges køb af fast ejendom (landbrugsjord, skovbrugsjord og sommerhus). Herudover tilbydes alle lande – på nær Polen, der fik en 12-årig overgangsordning – en sikkerhedsmekanisme, hvorved overgangsperioden på grund af alvorlige forstyrrelser kan forlænges i op til tre år, såfremt Kommissionen finder belæg herfor. Slovenien ønskede ingen overgangsordning og fik derfor en syv-årig sikkerhedsmekanisme.

Herudover har Malta opnået en tidsubestemt ordning, som begrænser muligheden for at købe sommerhus på Malta til de EU borgere, som har været bosiddende på Malta i mindst fem år.

5. Selskabsret

Ingen overgangsordninger.

6. Konkurrencepolitik

Det er aftalt en række overgangsordninger på mellem to til otte år. Det gælder navnlig udfasning af skattebegunstigelsesordninger, som er i strid med EU's regler (Cypern, Malta, Polen, Slovakiet, Tjekkiet samt Ungarn), omstrukturering af stålsektoren (Tjekkiet og Polen) og støtte til omstrukturering af skibsværftssektoren (Malta).

7. Landbrug

Den mest omtalte overgangsordning under dette kapitel har været de ny medlemslandes indfasning i den direkte støtte. Overgangsperioden er på 10 år startende med 25 pct. i 2004, 30 pct. i 2005 og 35 pct. i 2006. Herefter årlig 10 pct. point stigning frem til 2013. Som supplement hertil har kandidatlandene mulighed for "topping up" til 55 pct. af EU-15-niveuaet i 2004, 60 pct. i 2005 og 65 pct. i 2006. Fra 2007 må der toppes op med 30 pct. point over det gældende indfasningsniveau frem til slutpunktet i 2013. Alternativt kan kandidatlandene vælge at toppe op fra det nationale støtteniveau, der gælder i 2003 for hver produktgruppe og lægge 10 pct. point til det indfasningsniveau, der gælder i perioden frem til 2013. Uanset hvilken model der vælges, må det maksimale beløb dog ikke overstige det beløb, kandidatlandene ville have modtaget fra EU ved fuld deltagelse i den direkte støtte.

Der er aftalt overgangsordninger for efterlevelse af EU's hygiejnekrav for nærmere bestemte forarbejdningsvirksomheder i flere kandidatlande. Dog kun for produktion til hjemmemarkedet.

8. Fiskeri

Ingen overgangsordninger. Der er enighed om tekniske bevaringsforanstaltninger med Letland (særligt adgangssystem for Riga-bugten) og med Malta (særsendt kontrolregime inden for 25 sømil).

9. Transportpolitik

Overgangsordninger er aftalt med de fleste kandidatlande på forskellige områder. Der er aftalt en gensidig overgangsordning på op til i alt fem år for adgang til cabotagemarkedet i henholdsvis EU- og kandidatlande med Estland, Ungarn, Letland, Litauen, Polen, Tjekkiet og Slovakiet. Herudover er aftalt fra et- til seks-årige overgangsordninger for adgang til jernbanenettet (Ungarn og Polen), afgift på motorkøretøjer i indenlands transport (Ungarn og Malta), grænseværdier for lastbilers akseltryk på enkelte dele af indenlands vejnetværk (Ungarn og Polen), installation af kontrolapparater i enkelte køretøjer i indenlands transport (Letland, Litauen og Malta), operation af flyvemaskiner med høj lydstyrke (Ungarn og Litauen), finansielle kriterier for transportører i indenlands transport (Letland og Litauen) og teknisk kontrol med enkelte motorkøretøjer (Malta).

10. Skattelovgivning

De fleste lande har opnået enkelte et- til seks-årige overgangsordninger. Cypern, Tjekkiet, Litauen, Polen, Estland, Letland, Bulgarien, Slovakiet og Slovenien har opnået fritagelse for registrering og opkrævning af moms for små og mellemstore virksomheder (SME) med begrænset omsætning (f.eks. under 10.000 € årligt). Herudover er der aftalt overgangsordninger på mellem tre og seks år med Tjekkiet, Litauen, Polen, Estland, Letland og Slovakiet for tilpasning til EU's minimumsafgifter på cigaretter. Tjekkiet, Slovakiet og Bulgarien kan opretholde lavere afgifter for frugtavleres destillation til eget brug, og Ungarn kan i en fire-årig overgangsperiode opretholde lavere punktafgifter for små destillerier. Et årig overgangsordning er aftalt med Polen vedrørende afgift på en bestemt type brændstof. Estland har fået fem år til fuldt ud at tilpasse sig EU's direktiv om fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater ("parent subsidiary" direktivet). Endelig har enkelte lande opnået overgangsperioder fra et til fem år for gradvis tilnærmelse til EU's minimum-moms-satser på forskellige produkter og tjenesteydelser.

11. ØMU

Ingen overgangsordninger.

12. Statistik

Ingen overgangsordninger.

13. Social- og arbejdsmarkedspolitik

Der er aftalt overgangsordninger på henholdsvis to og fire år med Ungarn og Bulgarien vedrørende maksimalt tjæreindhold i cigaretter. Herudover er en række overgangsordninger på mellem et halvt til to år aftalt med Polen, Malta, Slovenien og Letland vedrørende forskellige direktiver angående sikkerhed på arbejdspladsen.

14. Energi

Overgangsordninger på mellem to og otte år er aftalt med alle kandidatlande (undtagen Ungarn) vedrørende opfyldelse af olielagerforpligtelsen på 90 dages forbrug. Herudover har

Estland fået en overgangsordning på fem år til at gennemføre eldirektivet, og Tjekkiet har fået et år til gennemførelse af gasdirektivet.

15. Industripolitik

Ingen overgangsordninger.

16. Små og mellemstore virksomheder (SME)

Ingen overgangsordninger.

17. Forskning og teknologisk udvikling

Ingen overgangsordninger.

18. Uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdom

Ingen overgangsordninger.

19. Telekommunikation og informationsteknologi

Ingen overgangsordninger.

20. Kultur og audiovisuel politik

Ingen overgangsordninger.

21. Regionalpolitik og koordinering af strukturinstrumenter

Ingen overgangsordninger.

22. Miljø

De fleste kandidatlande har opnået en række overgangsordninger på mellem et og 14 år for særligt omkostningstunge EU-krav. Det gælder eksempelvis drikkevand, spildevand, affaldshåndtering og visse typer luftforurening. Herudover har Malta opnået en overgangsordning på fem år for fangst i fuglefælder af syv finkearter (tornirisk, gularisk, grønirisk, stillits, bogfinke, grønsiken og kernebider) med henblik på etablering af et avlsprogram.

23. Folkesundhed og forbrugerbeskyttelse

Ingen overgangsordninger.

24. Samarbejde om retlige og indre anliggender

Ingen overgangsordninger.

25. Toldunion

Ungarn har opnået overgangsordning på tre år angående import af en bestemt type aluminium.

26. Eksterne relationer

Ingen overgangsordninger.

27. EU's Fælles Udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Ingen overgangsordninger.

28. Finansiell kontrol

Ingen overgangsordninger.

29. Fiskale og budgetmæssige bestemmelser

Midlertidig budgetkompensation (maksimalt 3 år) aftalt med de lande, hvis nettoposition efter medlemskab er dårligere end året inden tiltrædelsen (2003) som modtagere af førtiltrædelsesstøtte.

30. Institutioner.

Ingen overgangsordninger.

Udenrigsministeriet

NOTAT

Udenrigsministeriet

Nordgruppen

Til: Folketingets Europaudvalg

J.nr.: 400.E.9/CE/1

CC:

Bilag:

Fra: Udenrigsministeriet

Dato: 19. december 2002

Emne: Sikkerhedsmekanismer i forbindelse med den forestående udvidelse sammenlignet med sikkerhedsmekanismer ved tidligere udvidelser

I forbindelse med denne udvidelse etableres to **typer sikkerhedsmekanismer**. Dels en **generel økonomisk sikkerhedsmekanisme** – ad modum tidligere udvidelser. Dels **specifikke sikkerhedsmekanismer** – der er nye i forhold til tidligere udvidelser – og som vil kunne finde anvendelse, såfremt nye medlemslande ikke efterlever de forpligtigelser, de har påtaget sig under forhandlingerne, med brud på acquiset – eller risiko herfor – til følge. Begge typer sikkerhedsmekanismer vil kunne supplere allerede eksisterende horisontale sikkerhedsmekanismer på forskellige områder af acquiset.

Den generelle, økonomiske sikkerhedsmekanisme

Den generelle, økonomiske sikkerhedsmekanisme vil kunne anvendes i tilfælde af alvorlige problemer i en økonomisk sektor eller en alvorlig forværrelse af den økonomiske situation i et bestemt område og kunne **påberåbes af både nuværende og kommende medlemsstater**. Der er således tale om reciprocitet. Såfremt sikkerhedsmekanismen påberåbes, vil det være op til Kommissionen at foreslå de relevante beskyttelsesforanstaltninger. Det anføres udtrykkeligt, at grænsekontrol ikke kan omfattes af sikkerhedsmekanismen.

I forbindelse med **tidligere udvidelser** har der ligeledes været generelle reciproke sikkerhedsmekanismer. Ved EFTA-udvidelsen med Sverige, Finland og Østrig var der tale om en etårig sikkerhedsmekanisme, der kunne påberåbes i tilfælde af alvorlige vanskeligheder på det økonomiske område. I forbindelse med udvidelserne forud herfor var der tilsvarende sikkerhedsmekanismer af en varighed på hhv. syv år for Spanien og Portugal og fem år for Grækenland samt UK, Irland og Danmark. Tidligere udvidelsestraktater har tillige indeholdt en reciprok sikkerhedsmekanisme særligt målrettet mod landbrugssektoren, som kunne anvendes såfremt et marked for landbrugsprodukter udsattes for alvorlige forstyrrelser eller trusler herom. Ved EFTA-udvidelsen fik Finland og Østrig (men ikke Sverige) en sådan sikkerhedsmekanisme af en varighed på fem år. Spanien og Portugal fik en syvårig sikkerhedsmekanisme, der ligeledes inkluderede markedet for fiskeprodukter, mens Grækenland fik en femårig sikkerhedsmekanisme.

Den generelle økonomiske sikkerhedsmekanisme i forbindelse med den forestående udvidelse vil blive udmøntet med udgangspunkt i sikkerhedsmekanismen for EFTA-udvidelsen, idet der dog ikke denne gang er lagt op til en særskilt sikkerhedsmekanisme for landbrugsprodukter (på

Polens foranledning er det blevet præciseret, at den generelle økonomiske sikkerhedsmekanisme også dækker landbrug). Mens den generelle sikkerhedsmekanisme for EFTA-landenes vedkommende havde en varighed på et år, vil der denne gang være tale om en varighed på **tre år**. Dette kan begrundes med, at EFTA-udvidelsen var mere enkel som følge af, at de nye medlemslande før optagelsen i EU deltog i EØS-samarbejdet.

Sikkerhedsmekanismer i det eksisterende acquis

På en række områder i det eksisterende acquis findes allerede sikkerhedsmekanismer. Et eksempel herpå er **sikkerhedsmekanismen knyttet til fødevarerikkerhed**, der åbner mulighed for, at Kommissionen af egen drift – eller efter anmodning fra en eller flere medlemsstater – kan tage en række ekstraordinære tiltag i tilfælde af mistanke til fødevarerprodukter fra et medlemsland. Der findes også sikkerhedsmekanismer på andre områder, som f.eks. transport-acquiset. Sikkerhedsmekanismer i det eksisterende acquis gælder pr. definition for både nuværende og nye medlemslande – og uden tidsbegrænsning.

De nye specifikke sikkerhedsmekanismer

De nye specifikke sikkerhedsmekanismer tager udgangspunkt i de forpligtigelser, som de nye medlemsstater har påtaget sig som led i optagelsesforhandlingerne. Sikkerhedsmekanismerne vil kunne påberåbes, **såfremt nye medlemslande ikke efterlever de forpligtigelser, de har påtaget sig under forhandlingerne**, med brud på acquiset – eller risiko herfor – til følge. De specifikke sikkerhedsmekanismer er rettet mod det indre marked samt retlige og indre anliggender.

Hvad angår sikkerhedsmekanismen på **det indre marked** anlægges en bred definition, som ikke kun omfatter de fire friheder, men medtager alle sektorpolitikker, der vedrører grænseoverskridende økonomisk aktivitet. På sektorpolitikker, hvor acquiset i forvejen måtte indeholde sikkerhedsmekanismer – såsom f.eks. fødevarerikkerhed – vil den specifikke sikkerhedsmekanisme fungere som en ekstra garanti. Det understreges, at beskyttelsesforanstaltningerne bør være proportionale og udformes således, at de forstyrrer det indre marked mindst muligt. Beskyttelsesforanstaltningerne må ikke kunne fungere som skjulte handelsbarrierer.

Sikkerhedsmekanismen vedr. **retlige og indre anliggender** er rettet mod gensidig anerkendelse på det strafferetlige og civilretlige område. Behovet for en særskilt sikkerhedsmekanisme må ses i lyset af, at der – i modsætning til ved tidligere udvidelser – nu eksisterer et omfattende acquis på området, samt at dette acquis er under fortsat udvikling i takt med implementeringen af Amsterdam-traktaten og konklusionerne fra DER/Tampere. Beskyttelsesforanstaltningerne kan have form af en midlertidig ophævelse af relevante bestemmelser og beslutninger i forholdet mellem en ny medlemsstat og andre medlemsstater.

Det bemærkes, at de specifikke sikkerhedsmekanismer alene vil kunne påberåbes af nuværende medlemsstater og/eller af Kommissionen. I modsætning til den generelle, økonomiske sikkerhedsmekanisme er der således **ikke tale om reciprocitet**, hvilket er begrundet i, at mekanismerne knytter sig til forpligtigelser påtaget som led i optagelsesforhandlingerne. Kommissionen har understreget, at de specifikke sikkerhedsmekanismer kun kan bruges i

tilfælde, hvor det nye medlemsland ikke er omfattet af en overgangsordning. Der vil kunne træffes beslutning om beskyttelsesforanstaltninger i op til **tre år** efter den nye medlemsstats tiltræden. Selve beskyttelsesforanstaltningen vil dog ikke nødvendigvis udløbe efter tre år. Der er alene tale om en frist for at træffe beslutning herom. Beskyttelsesforanstaltningerne vil kunne bringes i anvendelse allerede fra tiltrædelsesdatoen, såfremt Kommissionens monitoreringsrapporter – der præsenteres forud for tiltrædelsen – skaber grundlag herfor.

Afsluttende bemærkninger

Den **generelle økonomiske sikkerhedsmekanisme** er primært tiltænkt som en foranstaltning, der kan **beskytte nye medlemslande**. Flere kandidatlande frygter, at deres landbrugsprodukter ikke vil kunne modstå konkurrencepresset efter EU-medlemskab. Den generelle økonomiske sikkerhedsmekanisme vil kunne sikre nye medlemslande i denne henseende. Dette har også været tilfældet ved forrige udvidelser. Som eksempel herpå kan nævnes, at Spanien i sin tid påberåbte sig sikkerhedsmekanismen i forbindelse med forstyrrelser på markederne for jordbær og kartofler.

De **specifikke sikkerhedsmekanismer** må i høj grad anskues som en naturlig konsekvens af, at **acquiset har udviklet sig** betydeligt siden forrige udvidelser. Hertil kommer, at den forestående udvidelse omfatter **langt flere lande** end tidligere udvidelser. Dette medfører et behov for særlige foranstaltninger. Med etableringen af de nye sikkerhedsmekanismer er der skabt et fleksibelt instrument, som gør det muligt at sætte ind overfor brud på acquiset, uden at man behøver at aktivere de komplicerede og tidskrævende formelle traktatkrænkelsesprocedurer. Dermed kan tilvejebringes **en mere troværdig og effektiv afskrækkelse** mod brud på acquiset. Samtidig mindskes faren for overbelastning af EF-domstolen som følge af talrige, tunge traktatkrænkelsessager.

EU-udvidelseskantoret